

Değerli Katılımcılar,

Hepinizi en içten duygularla selamlıyorum, hoş geldiniz.

Öncelikle sizleri burada, YÖK'te bu çalıştay münasebetiyle misafir etmekten duyduğumuz mutluluğu ifade etmek istiyorum.

Engellilik, Dünya Sağlık Örgütüncü bir insan hakları meselesi olarak belirtilmektedir. Hatta "İnsan olma halinin bir parçası" olarak tanımlanır. Hemen herkesin hayatının belli bir noktasında geçici veya kalıcı olarak zayıf düşebileceği ve engellilik durumuyla karşı karşıya olabileceği ifade edilmektedir. Yetmişli yıllarda yapılan çalışmalar sonucu dünya nüfusunun yaklaşık %10'unun, herhangi bir tür engellilik durumu ile yaşamakta olduğu belirtilmekteydi. Ancak bu oran son verilere göre %15 olarak belirtilmektedir.

Ayrıca bir milyanın üzerindeki engelli bireyden yaklaşık 110-190 milyonunun hayatlarını devam ettirme konusunda ciddi zorluklar yaşadıkları düşünülmektedir.

Ülkemizde engelli bireylerle ilgili yapılan araştırmalar, engellilik oranının toplam nüfus içinde yaklaşık %12 dolayında olduğunu göstermektedir. Bu oran, 8 milyonun üzerinde vatandaşımızın engelli olduğunu ortaya koymaktadır.

Engellilik kadınlarda, yaşlılarda ve geri kalmış, gelir düzeyi düşük toplumlarda daha yüksektir. Dünyada, engelli bireylerin diğer bireylere kıyasla eğitim hizmetlerinden yararlanma düzeylerinin çok daha düşük olduğu görülmektedir. Birçok insanın erişimde sıkıntı yaşamadığı sağlık, eğitim, istihdam, ulaşım ve bilgi edinme gibi hizmetlere engelli bireylerin erişiminde zorluklar yaşanmaktadır.

Ülkemizde 2005 yılında yayımlanmış olan 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun, engelli bireylerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin etmeyi hedeflemektedir.

Bu kanunla engelli bireylerin doğuştan sahip oldukları insan onuruna saygıyı güçlendirmek, diğer bireylerle eşit koşullarda toplumsal hayata tam ve etkin biçimde katılımlarını sağlamak; diğer yandan engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için gerekli düzenlemelerin yapılması amaçlanmaktadır.

Ülkemizde engelli bireylerin çeşitli hizmetlere erişimleri konusunda son 10 yılda hükümet ve kurumlarca birçok mevzuat düzenlemesi ve örnek uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

Anayasamızın 42. maddesinde yer alan "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz" ifadesi, engelli bireyler de dâhil bütün vatandaşlarımızın eğitim-öğretim imkânlarına erişimlerinin sağlanması gerekliliğini ifade etmektedir.

Yine anayasamızın 10. Maddesinde, engelliler için alınacak tedbirlerin, eşitlik ilkesine aykırı sayılamayacağı hususu yer almaktadır. Bu çerçevede, engelli bireylere sağlanan özel eğitim hizmetleri yaygınlaştırılmış ve son 10 yılda ilk ve ortaöğretimde eğitim alan engelli öğrenci sayısı %1140 artarak 24.613'ten 306.205'e yükselmiştir.

İstihdama yansımaya bakacak olursak memur olarak istihdam edilen engelli birey sayısı 2006 yılında 8915 iken 2016 yıl sonunda 43.151'e ulaşmıştır.

İlk ve ortaöğretimde eğitim alan engelli öğrencilerin büyük bir çoğunluğu normal gelişim gösteren akranlarıyla kaynaştırma uygulamalarının gerçekleştirildiği okullarda eğitim almaktadır. Engelli öğrencilerin okullaşma oranları arttıkça yükseköğretime devam etmek isteyen öğrenci sayısında da artış görülmektedir.

Bu çerçevede YÖK bünyesinde yer alan Engelli Öğrenci Komisyonumuz, “Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği” kapsamında çalışmalarını gerçekleştirmektedir. Her üniversitemizde Rektörlükler bünyesinde yer alan Engelli Öğrenci Birimleri de çalışmalarını yürütmektedir.

Yükseköğretim Kurumlarımızda halihazırda bulunan engelli öğrenci sayımız 13655’dir. Bu sayı konunun özelliği dolayısıyla, tam olarak gerçek durumu yansıtmıyor da olabilir. Bununla birlikte daha çok engelli bireye üniversitede okuma imkânı sunmak istiyoruz.

Engellilik durumlarına göre baktığımızda ilk üç sırada: 5480 fiziksel engelli, 3954 görme engelli, 1245 işitme engelli öğrencimizin olduğunu, diğer farklı engelli gruplarının yükseköğretimde çok az sayıda yer aldığını görmekteyiz.

YÖK olarak öncelikli hedefimiz, öğrencilerimizin yükseköğretime girebilmesi ve yükseköğrenim gören engelli öğrencilerin öğrenim hayatlarını kolaylaştırabilmek için gerekli fiziksel ve akademik ortamın hazırlanması; engelli öğrencilerimizin eğitim-öğretim süreçlerine tam katılımlarını sağlamak amacıyla gerekli tedbirlerin alınması ve düzenlemelerin yapılmasıdır.

Kurulumuzca engelli öğrencilerimizin üniversite giriş sınavlarında yapılması gereken uyarlamalar konusunda bazı tavsiye kararları alınmış olup bu kararlar ÖSYM kılavuzlarında yayımlanmaktadır. Ayrıca engelli öğrencilerin eğitimleri konusunda üniversitelerden gelen talepler incelenmektedir.

Bunun yanı sıra hem engelli öğrencilerimizden hem de ailelerinden gelen talepler değerlendirilmekte ve konuyla ilgili kararlar alınmaktadır. Yakın zamanda Otizm Spektrum Bozukluğu ve Zihinsel Engelli çocuklarımızla ilgili çalışmalar yapıldı ve süreç devam etmektedir.

Türk İşaret Dili mütercim tercümanlığı konusunda çalışma yapıldı. Yakında lisansüstü programların açılacağı müjdesini buradan verebilirim.

Ayrıca her yıl farklı bir üniversitemizde Engelsiz Üniversiteler Çalıştayı düzenlenmektedir. Bu yıl yapılacak olan 11. Engelsiz Üniversiteler Çalıştayı’nın ev sahibi ise Bülent Ecevit Üniversitesi olup toplantı 08-09 Mayıs 2017 tarihleri arasında Zonguldak’ta gerçekleştirilecektir.

YÖK olarak engelli öğrencilerimizin yükseköğrenim sürecine tam katılımını sağlamak, öncelikli hedefimizdir. Bu hedef kapsamında ilkin üniversitelerimizin fiziksel erişilebilirliğini geliştirerek, üniversitelerimizin bütün engelli öğrenciler için erişilebilir mekânlara sahip olmasını istiyoruz.

Bu konuda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile de işbirliği içindeyiz. Engelli öğrencilerimizin eğitime ve eğitim materyallerine erişimlerini sağlamak önceliklerimiz arasındadır.

YÖK, “Engelsiz Erişim” ve “Engelsiz Eğitim” sloganları ile yükseköğretim kurumlarında engelli bireylerin bütün mekânlara ve eğitim imkânlarına erişimleri konusunda farkındalık yaratmayı ve iyi uygulamaları yaygınlaştırmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda 2016-2017 Eğitim Öğretim Yılı için Mekânsal Erişilebilirlik, 2017-2018 Eğitim Öğretim Yılı için ise Engelsiz Eğitim konuları odak olarak kararlaştırılmıştır. Öncelikle bugün mekânsal erişilebilirlik konusunda bir çalıştay gerçekleştireceğiz.

Bu çalıştayın amacı, yükseköğretim kurumlarının engelli bireyler için fiziksel erişilebilirlikle ilgili olarak yaptıkları düzenlemeler konusunda paylaşımda bulunmak ve bütün yükseköğretim kurumlarının yapması gereken düzenlemeleri tartışmaktır.

Bugünkü çalıştayımızın katılımcıları olarak aramızda üniversitelerimizin rektör veya rektör yardımcıları, yapı işleri daire başkanları ve engelli öğrenci birim temsilcileri yer almaktadır.

Ayrıca çalıştayı gerçekleştirmek ve sunum yapmak üzere YÖK Engelli Öğrenci Komisyonu üyeleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’ndan temsilciler, Hacettepe Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve Mersin Üniversitesi’nden temsilciler, engelli öğrenci temsilcilerimiz ve kendisi de engelli olan ve gerçek bir hayat hikâyesi olan “Çınar” filminin yönetmeni Mustafa KARADENİZ bizlerle birlikte olacaklar.

Burada siz katılımcılara YÖK yayını olarak konuyla ilgili bastırdığımız bir kitabı da armağan edeceğiz. Ben bu kitabın yazarlarını kutluyor, kitabın telif haklarını kurlumuza verdikleri için teşekkür ediyorum.

Çalıştayımızın engelli öğrencilerimizin yükseköğretime katılımlarını geliştirme yolunda önemli bir adım olmasını temenni ediyorum. Bu çalıştayın gerçekleşmesinde katkılarını olan herkese ve siz değerli katılımcılara teşekkür ediyorum.